

Pla de Desenvolupament Sostenible del Turisme del Montsec 2013-2017

Diagnosi sobre equipaments dinamitzadors, patrimoni, oficines de turisme i paquets turístics

El paper dels equipaments dinamitzadors

A la Zona del Montsec hi ha cada cop més establiments d'allotjament turístic, més empreses de serveis turístics, amb una oferta cada cop més amplia, més restaurats i més produccions agroalimentàries locals. L'activitat turística es recolza en un conjunt d'atractius naturals i culturals i en la possibilitat de desenvolupar-hi activitats d'aventura i lleure de tipus molt divers. En definitiva, el sector turístic, entès àmpliament, cada cop és més rellevant dins de l'economia de la zona del Montsec. Pràcticament tot aquest sector turístic emergent queda a l'esfera de la iniciativa privada, fonamentalment de petites iniciatives empresarials que s'han anat escampant per tot el territori.

Paral·lelament s'han creat alguns equipaments dinamitzadors amb la voluntat d'atreure més gent al territori i crear sinèrgies amb la iniciativa privada. Aquests equipaments dinamitzadors es basen també en atractius i aptituds del territori. El més important ha estat el Parc Astronòmic del Montsec (PAM), l'actuació realment rellevant del Consorci del Montsec. Es basa en una aptitud del territori que hauria pogut passar desapercebuda sense alguns pioners, astrònoms aficionats, que van ser a l'origen de tot el procés i que van engrescar algun científic de gran rellevància i finalment l'administració catalana i local. Aquesta aptitud és la qualitat del seu cel nocturn, conseqüència del poc poblament i d'unes condicions climàtiques favorables. El PAM té una doble vessant, una de divulgadora i turística, amb el Centre d'Observació de l'Univers (COU), i una de científica, l'Observatori Astronòmic del Montsec. Totes dues han d'ajudar a posar el Montsec al mapa astronòmic, si es pot a nivell europeu i fins i tot mundial. Aquest ha de ser un objectiu de futur.

El COU està jugant un paper important com a equipament dinamitzador. En aquests dos darrers anys ha portat molta gent al territori, fregant els 30.000 visitants l'any 2011. Tot i amb això és un projecte que encara està per acabar i per consolidar. El Pla de Desenvolupament Sostenible del Turisme del Montsec ha d'incloure les actuacions pertinents de cara a consolidar el Montsec com a destinació turística a nivell d'astronomia i del coneixement.

Un altre equipament dinamitzador important, amb més anys és el Museu de la Conca Dellà i el projecte del Parc Cretaci. En aquest cas l'aptitud del territori és el seu enorme patrimoni geològic i paleontològic, als quals s'ha d'afegir els vestigis romans d'Isona i el patrimoni arquitectònic medieval.

Aquests equipaments dinamitzadors han d'anar en plena sintonia amb la iniciativa privada. Han de servir per portar visitants al territori i clients als establiments turístics.

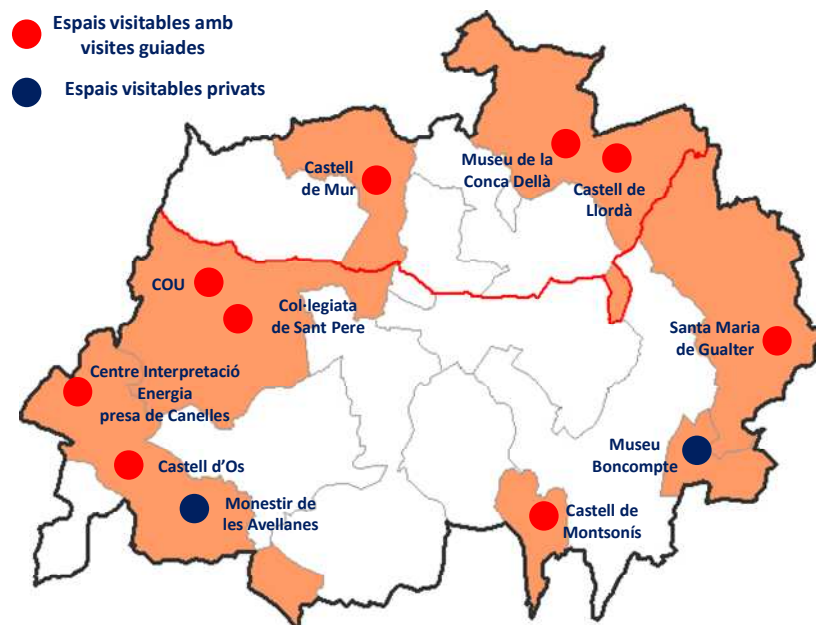
La zona del Montsec abasta un territori molt extens, i amb realitats força diferents. Els equipaments dinamitzadors difícilment podran incidir positivament al conjunt de tota la zona. Això ha creat, i era inevitable, greuges amb els municipis i poblacions que n'estan més allunyades. Això ha passat sobretot amb el COU: no tot el territori del Montsec se'n podrà beneficiar. Ara bé, el compromís de contribuir al desenvolupament econòmic i turístic és amb tota la zona del Montsec, de manera que les actuacions del Consorci no poden desentendre's de la resta del territori.

Però fins i tot a la zona que es pot beneficiar més de l'allau de visitants que porten els equipaments dinamitzadors, l'articulació amb el sector privat és clarament millorable, i s'ha de millorar, doncs en cas contrari l'equipament dinamitzador perd bona part del seu sentit.

Els espais visitables amb visites guiades

Poc a poc s'han anat obrint espais visitables amb visites guiades amb una periodicitat variable. Tots aquests espais visitables són en definitiva productes turístics que es poden oferir i que han de servir, en última instància, per fer més atractiu el territori i allargar les estades, en altres paraules, per ampliar el volum de negoci del sector turístic privat.

Espais visitables amb visites guiades 2012

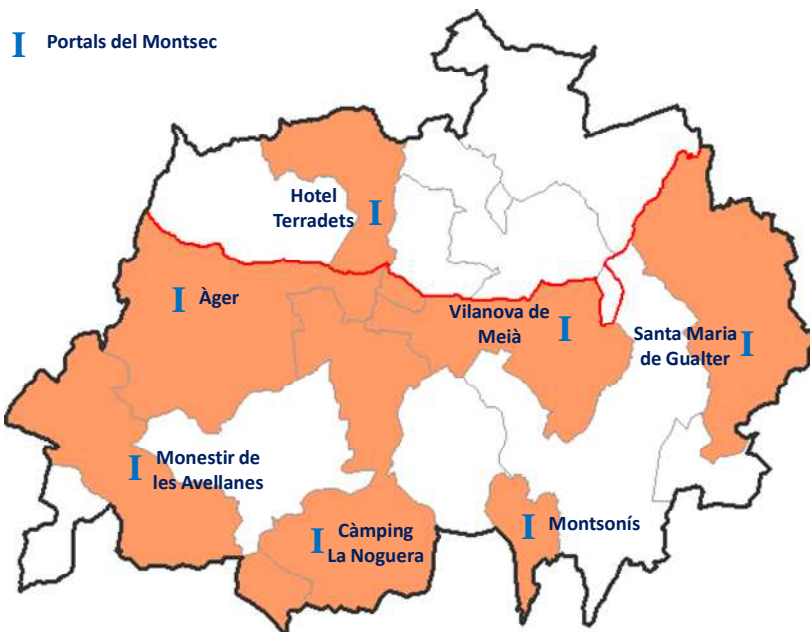
Font: Elaboració pròpia

Els espais visitables amb visites guiades són molt importants per al futur turístic del Montsec. També s'hi ha d'implicar la iniciativa privada, com de fet ja està passant. Petites empreses de turisme actiu, dedicades a la interpretació del patrimoni cultural (i sovint també natural) poden tenir-hi un paper rellevant.

Oficines de turisme i Portals del Montsec

La promoció ha de servir per a que els visitants vinguin al Montsec, però també fa falta una bona informació una vegada arriben al territori. Aquesta funció la fan, de moment, els Portals del Montsec, escampats per tot el territori i instal·lats fonamentalment en establiments privats. En principi, és una fórmula amb uns costos de manteniment molt inferiors als de les oficines de turisme i, en canvi, amb uns horaris més llargs. S'haurà de veure si resolen eficaçment les necessitats de la zona del Montsec en matèria d'oficines de turisme i d'informació als visitants.

Els Portals del Montsec 2012

Font: Consorci del Montsec

La promoció del Montsec i l'abast territorial de la demanda

El Montsec ha fet un salt endavant i ha guanyat molta visibilitat aquests darrers temps, però al mateix temps, i encara que sembli paradoxal, continua sent un gran desconegut. La demanda destinatària de la promoció s'ha de veure des d'una perspectiva: el seu abast territorial i la distinció entre la promoció genèrica i l'adreçada a públics més especialitzats.

Els visitants continuen venint sobretot de la regió metropolitana de Barcelona, però també de la resta de Catalunya, de la resta de l'estat, i, cada cop més, turisme estranger, sobretot europeu. De cara al futur sembla que s'haurien de prioritzar promocions en direccions diferents:

- El turisme de proximitat. És ja el públic tradicional, i el context de crisi general pot incrementar-lo, en la mesura que les condicions econòmiques fan més difícils desplaçaments a destinacions més exòtiques.

- El públic internacional, sobretot europeu. Les característiques del Montsec i les activitats que s'hi poden desenvolupar tenen un públic potencial que s'haurà d'anar a buscar.

Pel que fa al tipus de públic al qual s'adreça, la promoció turística haurà de combinar l'oferta més genèrica dels atractius del Montsec, amb la promoció adreçada als segments de demanda específics, des d'aficionats a l'astronomia, fins a practicants d'escalada, vol lliure, piragüisme, i altres activitats que es puguin desenvolupar al territori

La presència a Internet

El Montsec té una presència important a Internet, i una bona part de la clientela ve a partir de les nombroses pàgines web. Però encara queda molt camí per recórrer. En certa manera, el Montsec com a destinació turística encara no existeix a Internet. Avui en dia els usuaris d'Internet a través del boca-orella virtual a les xarxes socials i webs 2.0 puntuen, valoren, recomanen, tant positivament com negativament...El Montsec ha d'estar plenament inserit en aquesta dinàmica que pot portar més visitants, especialment estrangers.

Els paquets turístics: quins, qui?

Tothom veu la necessitat de coordinació entre agents turístics de cara a fer una oferta conjunta i formalitzar en definitiva paquets turístics atractius i que portin gent al territori. Més difícil és concretar qui a de fer aquesta coordinació i quins productes turístics s'hi ha d'incloure. Poc o poc els paquets turístics van arribant, però encara s'està a les beceroles de les potencialitats del territori.

La protecció ambiental i la visibilitat del Montsec

El Montsec ja gaudeix d'una certa protecció mediambiental: és un espai PEIN, és Xarxa Natura 2000... Des de fa bastants anys planeja la possibilitat de passar a ser Parc Natural. És un debat obert i amb posicionaments ben allunyats. La discussió s'hauria de plantejar a partir de tres preguntes:

- ✓ Com milloraria la declaració de PN la protecció del medi
- ✓ Com interferiria la declaració de PN en les activitats econòmiques que ara si desenvolupen, i les que hi podria haver en un futur més o menys proper.
- ✓ Com milloraria la "visibilitat" del Montsec amb la declaració de PN.

És un tema a debatir des del propi territori.

El recolzament per part de les administracions

El Montsec és una part especialment feble del món rural català. Un territori gran, poc poblat i envellit, però ple de potencialitats, i no des d'una perspectiva teòrica sinó confirmada pel reguitzell d'iniciatives empresarials, sempre petites iniciatives, que han anat succeint-se en els darrers temps.

La creació del Consorci del Montsec sortia d'aquesta premissa: una empenta del sector públic adreçada a mobilitzar la iniciativa privada. L'empremta del Consorci ha estat fonamentalment el Parc Astronòmic del Montsec, que ha portat molta gent al territori els dos darrers anys.

En qualsevol cas, el recolzament per part de les administracions ha de continuar en el futur proper, però sempre buscant la complicitat, fins i tot econòmica, de la iniciativa privada. Hi ha molt camp per córrer.

Els atractius del territori els productes turístics a promocionar

El territori del Montsec està ple d'atractius, de recursos turístics, però pocs es poden considerar productes turístics consolidats. Aquest hauria de ser el punt central de la trobada. En quins productes turístics s'ha de recolzar la promoció turística del Montsec? En que es basa la capacitat real d'atracció del Montsec.

I un cop clar quins són els productes turístics estratègics, s'ha de veure en quina situació es troben, quines millores s'hauran de fer de cara al seu aprofitament integral. Que caldrà fer per augmentar la seva visibilitat.

I la resta de recursos turístics? El Montsec també està fet de moltes petites coses que sumades donen un territori ric i atractiu. La fórmula proposada és definir alguns productes turístics estratègics que abastin la pluralitat d'un territori extens, i molts recursos turístics que s'han de convertir en productes turístics incorporant-los en rutes ben dissenyades i atractives.

DAFO DEL TURISME DEL MONTSEC

F ortaleses	D ebilitats
<p>Un territori amb una combinació dosificada d'atractius: natura, aventura, patrimoni cultural, als que s'ha afegit darrerament la qualitat del cel nocturn</p> <p>Té equipaments dinamitzadors que porten molta gent al territori, especialment el COU</p> <p>Té un sector turístic emergent amb un teixit empresarial significatiu</p> <p>La millora de les vies de comunicacions ha trencat amb la dificultat d'accés secular</p>	<p>Poca visibilitat dels principals productes turístics</p> <p>Poc aprofitament de les noves tecnologies de comunicació</p> <p>Manca de coordinació del conjunt del sector turístic</p> <p>Infraestructura poc desenvolupada (camins, senyalitzacions, etc.)</p>

Oportunitats

Aprofitar la crisi per potenciar el turisme de proximitat
Aprofitar els atractius específics per atreure públic minoritari d'un abast internacional
Aprofitar les possibilitats com a destí turístic d'astronomia i del coneixement
La declaració de parc natural donaria un gran impuls al coneixement del Montsec

Amenaces

Competència amb altres zones del Pre-Pirineu més properes a l'àrea de Barcelona i que disposen d'altres atractius similars

	F	D
O	<p>Objectiu Consolidar el turisme com una activitat econòmica bàsica de la zona del Montsec</p> <p>Recomanacions a la iniciativa privada Més iniciativa empresarial: encara hi caben més establiments tant d'allotjament, com de serveis turístics, com de produccions agroalimentàries locals Més coordinació del conjunt del sector turístic, buscant l'oferta conjunta dels atractius del territori</p> <p>Actuacions públiques Millora i consolidació dels productes turístics i promoció turística Impulsar la coordinació de tot el sector turístic</p>	